

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการจัดการความปวด
ในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยหนักทั่วไป โรงพยาบาลลำปาง

พนารัตน์ ปะละ

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มิถุนายน 2555

๖๐๐๒๕๕๖๘๐

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

250690

ประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการจัดการความปวด
ในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยหนักทั่วไป โรงพยาบาลลำปาง

พนารัตน์ ปะละ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มิถุนายน 2555

ประสิทธิภาพของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการจัดการความปวด
ในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยหนักทั่วไป โรงพยาบาลลำปาง

พนารัตน์ ปะละ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มิถุนายน 2555

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ฉวีวรรณ ชงชัย และอาจารย์ ดร.มยุลี สำราญญาดี อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ที่กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษาและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในทุกขั้นตอนของการศึกษา จนทำให้การค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ในระหว่างการศึกษา ขอบพระคุณคุณสุภาภรณ์ บุญโยทยานที่พัฒนาแนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการจัดการความปวดในผู้ป่วยวิกฤต และคอยให้คำแนะนำ คำปรึกษาที่ดี กราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ทำให้การค้นคว้าแบบอิสระในครั้งนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจสำคัญให้ผู้ศึกษามา โดยตลอด ขอขอบพระคุณพี่หัวหน้าหอผู้ป่วย และพี่ๆน้องๆเจ้าหน้าที่หอผู้ป่วยหนักทั่วไป โรงพยาบาลลำปาง ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการศึกษา และขอขอบคุณเพื่อนๆสมาชิกผู้ร่วมเรียนสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ทุกคนที่ได้ร่วมแบ่งปันความสุข ความทุกข์ และช่วยเหลือให้กำลังใจแก่กันและกัน ประโยชน์อันเกิดจากการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ขอมอบให้แต่บิดา มารดา ผู้มีพระคุณ ผู้ป่วยวิกฤตและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

พนารัตน์ ปะละ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ประสิทธิภาพของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการจัดการ
ความปวดในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยหนักทั่วไป โรงพยาบาลลำปาง

ผู้เขียน นางสาวพนารัตน์ ปะละ

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ฉวีวรรณ ชงชัย อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อาจารย์ ดร. มยุลี ตำราญญาติ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

250690

การจัดการความปวดในผู้ป่วยวิกฤตเป็นปัญหาที่ยุ่งยากและซับซ้อนที่ต้องอาศัย
หลักฐานเชิงประจักษ์และการจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ การศึกษา
ปฏิบัติการครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประสิทธิผลของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการ
จัดการความปวดในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยหนักทั่วไป โรงพยาบาลลำปาง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน
2554 ถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาประกอบด้วยผู้ป่วยวิกฤต 2 กลุ่ม โดยเป็นกลุ่ม
ตัวอย่างที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยหนักทั่วไปก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก จำนวน 65 คน
และกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยหนักทั่วไปที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก จำนวน
62 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ 1) แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการจัดการความปวดในผู้ป่วย
วิกฤต ที่พัฒนาโดยสุภาภรณ์ บุญโยทยาน และคณะ (2552) และ 2) แบบรวบรวมผลลัพธ์
ประกอบด้วย การได้รับการจัดการความปวดอย่างเหมาะสม ผลการบรรเทาความปวด และความพึง
พอใจของผู้ป่วย ดำเนินการศึกษาตามกรอบแนวคิดการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกของสภาวิจัยด้าน
การแพทย์และสุขภาพแห่งชาติ ประเทศออสเตรเลีย (National Health and Medical Research
Council [NHMRC], 1999) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย

ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละของการจัดการความปวดอย่างเหมาะสมในกลุ่มตัวอย่างที่มี
การใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกเพิ่มขึ้นทุกตัวชี้วัด

250690

สำหรับผลการบรรเทาความปวดพบว่า ในกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก และสามารถสื่อสารได้ มีผลการบรรเทาความปวดลดลงในระดับมากร้อยละ 32.83 และความปวดลดลงทั้งหมดร้อยละ 21.39 ของจำนวนครั้งของการจัดการความปวด ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก มีผลการบรรเทาความปวดลดลงในระดับมากร้อยละ 18.32 และความปวดลดลงทั้งหมดเพียงร้อยละ 0.77 ของจำนวนครั้งของการจัดการความปวด สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกและไม่สามารถสื่อสารได้ แสดงอาการสงบและพักได้ดี ร้อยละ 64.04 ของจำนวนครั้งของการจัดการความปวด ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก แสดงอาการสงบและพักได้ดีเพียงร้อยละ 33.33 ของจำนวนครั้งของการจัดการความปวด

ค่ามัธยฐานของคะแนนความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก เท่ากับ 10.00 ในขณะที่ค่ามัธยฐานของคะแนนความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างก่อนที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกมีเพียง 6.50

ผลการศึกษานี้ยืนยันถึงผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก สำหรับการจัดการความปวดในผู้ป่วยวิกฤต ผู้ศึกษาได้นำผลการศึกษานี้เสนอต่อผู้บริหาร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วยวิกฤตต่อไป

Independent Study Title Effectiveness of Implementing Clinical Practice Guidelines for Pain Management in Critically Ill Patients, General Intensive Care Unit, Lampang Hospital

Author Miss Panarat Pala

Degree Master of Nursing Science (Adult Nursing)

Independent Study Advisory Committee

Associate Professor Chaweewan Thongchai Advisor

Lecturer Dr. Mayulee Somrarnyart Co-advisor

ABSTRACT

250690

Pain management in critically ill patients is a complicated problem that needs scientific evidence and systematic management to achieve positive outcomes. This operations study aimed to determine the effectiveness of implementing clinical practice guidelines (CPGs) for pain management among critically ill patients in the general intensive care unit (ICU) of Lampang Hospital during September 2011 to February 2012. Subjects consisted of two groups of critically ill patients, 65 who were confined in the general ICU before implementation of the CPGs and 62 who were confined in the general ICU during implementation of the CPGs. The instruments used in this study were 1) the CPGs for pain management in critically ill patients, developed by Punyodyana, et al (2009) and 2) outcome evaluation form which includes appropriate pain management, the result of pain relief, and patient's satisfaction. The study was based on the clinical practice guidelines implementation framework of the Australian National Health and Medical Research Council (NHMRC, 1999). Data were analyzed using descriptive statistics.

The results revealed that the percentages of appropriate pain management during implementing the CPGs were increased in all indicators.

In terms of pain relief, subjects in the CPGs group who were able to communicate, with regards to pain management, 32.83% reported that pain was very much relieved and 21.39% reported that pain was completely relieved. For subjects in the non-CPGs group 18.32% reported that pain was very much relieved and only 0.77% reported that pain was completely relieved. Subjects who could not communicate, 64.04% in the CPGs group demonstrated calm and were able to rest well, while only 33.33% in the non-CPGs group of pain were able to rest.

The median score of CPGs group patient's satisfaction was 10.00, while the median score of non-CPGs group patient's satisfaction was 6.50.

The findings of this study confirmed positive outcomes of implementing clinical practice guidelines for pain management in critically ill patients. Therefore, the researcher presented these findings to the administrative committees as guidance for quality improvement among critically ill patients.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	6
คำถามการศึกษา	6
ขอบเขตการศึกษา	7
นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ความปวด	11
ความปวดในผู้ป่วยวิกฤต	15
การจัดการความปวดในผู้ป่วยวิกฤต	17
แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการจัดการความปวดในผู้ป่วยวิกฤต	23
การใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกและการประเมินผล	30
ผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการจัดการความปวด	
ในผู้ป่วยวิกฤต	35
กรอบแนวคิดในการศึกษา	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	42
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	44
การรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
การอภิปรายผล	60
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	67
สรุปผลการศึกษา	67
ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้	68
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	69
เอกสารอ้างอิง	70
ภาคผนวก	75
ภาคผนวก ก เอกสารพิกัดภัยพิบัติของกลุ่มตัวอย่าง	76
ภาคผนวก ข เอกสารรับรองโครงการวิจัย	85
ภาคผนวก ค หนังสืออนุญาตใช้เครื่องมือ	86
ภาคผนวก ง แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการจัดการความปวดในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยวิกฤตศัลยกรรม โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่	87
ภาคผนวก จ แบบรวบรวมผลลัพธ์	91
ภาคผนวก ฉ ผลการสังเกตการณ์ปฏิบัติตามสาระสำคัญของแนวปฏิบัติทางคลินิก สำหรับการจัดการความปวดในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยหนักทั่วไป โรงพยาบาลลำปาง	93

ญ

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ช ผลการสอบถามความคิดเห็นของพยาบาลต่อการใช้นโยบายปฏิบัติ ทางคลินิกสำหรับกาจัดการความปวดในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยหนักทั่วไป โรงพยาบาลลำปาง	97
ประวัติผู้เขียน	98

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการรักษาในหอผู้ป่วยหนักทั่วไป ก่อนมีการใช้และกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการจัดการความปวดในผู้ป่วยวิกฤต จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลและการรักษา	50
2 จำนวนและร้อยละของเหตุการณ์การได้รับการจัดการความปวดอย่างเหมาะสม ในกลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้และกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก สำหรับการจัดการความปวดในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยหนักทั่วไป จำแนกตาม การได้รับการประเมินความปวดอย่างน้อยทุก 4 ชั่วโมง	52
3 จำนวนและร้อยละของเหตุการณ์การได้รับการจัดการความปวดอย่างเหมาะสม ในกลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้และกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก สำหรับการจัดการความปวดในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยหนักทั่วไป จำแนกตาม การได้รับการประเมินความปวดด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม การได้รับการบรรเทา ความปวดภายใน 15 นาที	54
4 จำนวนและร้อยละจำนวนวันที่มีการบันทึกเกี่ยวกับการจัดการความปวดอย่างถูกต้อง และสม่ำเสมอในรอบ 24 ชั่วโมง ในกลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้และกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการจัดการความปวดในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วย หนักทั่วไป	55
5 จำนวนและร้อยละของผลการบรรเทาความปวดโดยการซักถามในกลุ่มตัวอย่าง ก่อนมีการใช้และกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการจัดการ ความปวดในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยหนักทั่วไป จำแนกตามผลการบรรเทาความปวด	57
6 จำนวนและร้อยละของผลการบรรเทาความปวดโดยการสังเกตในกลุ่มตัวอย่าง ก่อนมีการใช้และกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการจัดการ ความปวดในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยหนักทั่วไป จำแนกตามคุณภาพการพักผ่อน	58

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 กราฟแสดงร้อยละของเหตุการณ์การได้รับการจัดการความปวดอย่างเหมาะสม ในกลุ่มตัวอย่างก่อนมีการใช้และกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก สำหรับการจัดการความปวดในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยหนักทั่วไป โรงพยาบาลลำปาง	56
2 กราฟแสดงค่ามัธยฐานความพึงพอใจต่อการจัดการความปวดในกลุ่มตัวอย่าง ก่อนมีการใช้และกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้แนวปฏิบัติทางคลินิกสำหรับการจัดการ ความปวดในผู้ป่วยวิกฤต หอผู้ป่วยหนักทั่วไป โรงพยาบาลลำปาง	59